

Δημήτρης Καλοκύρης (1948)

Ποικίλη Ιστορία

Παγοδρομίες (1991)

Στο τεύχος της 6 Απριλίου του ωραίου βρετανικού περιοδικού *Illustrated London News*, ή βιομηχανία «Όθων Βινόλια Ε.Π.Ε.», σε περίοπτη καταχώρησή της στη σελίδα 523, διαφήμιζε τὰ ἀρωματικά σαπούνια πολυτελείας του ἔργοστασίου της, τὰ ὁποῖα μάλιστα εἶχε ἐπιλέξει καὶ ἡ «Ἐταιρεία του Λευκοῦ Ἀστέρα» γιὰ τὶς καμπίνες τῆς πρώτης θέσεως του νέου ὑπερωκεανίου της, ἐκτοπίσματος 47.000 τόνων καὶ ταχύτητας 21 κόμβων, μὲ τέσσερα φουγάρα θεόρατα, πὺν ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρίσει τὴν ἐπόμενη ἐβδομάδα ἀπὸ τὸ λιμάνι του Σαουθάμπτον μὲ προορισμὸ τὴ Νέα Ὑόρκη.

Ἐχει ἤδη ξεσπάσει ὁ Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, ὁ Βόρειος Πόλος ἔχει πιά κατακτηθεῖ καὶ δὲν ἔχουν περάσει τρεῖς μῆνες ἀπὸ τότε πὺν ὁ πλοίαρχος Ρόμπερτ Φάλκον Σκότ ἔφτασε στὸν Νότιο Πόλο. Ὁ Σκότ ἦταν ἔμπειρος ναυτικός καὶ ἤδη ἀπὸ τὸ καλοκαίρι του 1901 εἶχε χαρτογραφήσει μεγάλο μέρος τῆς Ἀνταρκτικῆς. Τὸ 1908 παντρεύτηκε μιὰ γλύπτρια καὶ ἀπέκτησαν ἕναν γιό. Τὸν Νοέμβριο του 1910 ἀγόρασε τὸ «Terra Nova», ἕνα φαλαινοθηρικὸ 744 τόνων, καὶ ἐπλευσε πρὸς τὰ νότια τῆς Αὐστραλίας. Μὲ τοὺς ἄντρες του διέσχισε περπατώντας νὰ προφτάσει τὸν Νορβηγὸ ἐξερευνητὴ Ἄμουτσεν, πὺν εἶχε κινηθεῖ παράλληλα γιὰ νὰ κατακτήσει κι ἐκεῖνος τὸν Πόλο. Τὰ ἔλκηθρά τους χάθηκαν μέσα στις χιονοθύελλες, τὰ ἄλογα φαγώθηκαν λόγω τῆς πείνας, τὰ καύσιμά τους ἐξαντλήθηκαν ἀλλὰ, τῆ νύχτα τῆς 17ης Ἰανουαρίου, ὁ Σκότ, μὲ τέσσερις συντρόφους του, ἔφτασε ἐπιτέλους στὸν Πόλο, ὅπου τοὺς περιμένε ἕνα ἀντίσκηνο μὲ τὸ συγχαρητήριο γράμμα του πρωτοπόρου Νορβηγοῦ.

Μὲ ψύχος 40 βαθῶν ὑπὸ τὸ μηδὲν ξεκίνησαν μιὰ ἀπελπισμένη ὁδοιπορία ἐπιστροφῆς. Τὸ ἡμερολόγιο του ἠττημένου σταματᾶ μὲ τὴν ἐγγραφή τῆς 29ης Μαρτίου. Ἦταν 44 ἐτῶν.

*

Τὴν ἴδια μέρα ἀκριβῶς, στοὺς ἀντίποδες, στὸν Βορρᾶ, μιὰ φυλὴ Ἑσκιμῶν (ἐσκιμάουακ, στὴ γλώσσα τους, εἶναι αὐτὸς πὺν τρώει ὠμὸ κρέας κι ὄχι τὸ ὄνομα αὐτοῦ του λαοῦ), οἱ ὁποῖοι αὐτοαποκαλοῦνταν Ἰνουίτ (οἱ Ἄνθρωποι), εἶδαν κατάπληκτοι ἕνα γιγάντιο παγόβουνο (σκόστ) νὰ ξεκολλάει ἀπότομα ἀπὸ τὴν ἀκτὴ καὶ νὰ ὀρμᾶ σὰν τιτάνεια φάλαινα ἀκάθεκτο πρὸς Νότον.

Ἄν οἱ Τιτάνες ὑποτίθενται ὅτι ἐξέφραζαν τὶς βίαιες δυνάμεις τῆς Γῆς, τοὺς ὑλικούς μας ἴσως πόθους, δὲν θὰ εἶναι τυχαῖο ὅτι δύο βδομάδες ἀργότερα, σὶς 14 Απριλίου, μεσάνυχτα ἀκριβῶς, τὸ φοβερὸ παγόβουνο χτύπησε κατὰ μέτωπον τὸ ὑπερωκεάνιο

τῆς βρετανικῆς ἐταιρείας στὸ παρθενικό του ταξίδι γιὰ τὸν Νέο Κόσμο. Καὶ στὶς 2.20', τὸ μεγαλύτερο ἀτμόπλοιο ποὺ κατασκεύασε ὡς τότε ὁ ἄνθρωπος βυθίστηκε παρασέρνοντας 1.563 ἐπιβάτες στὴν ἄβυσσο, μαζὶ μὲ τὰ ἀρωματικὰ σαποῦνια τῆς πρώτης θέσης κι ἐνῶ, κατὰ τὸν (ἀναληθῆ πλὴν γοητευτικό) θρύλο, ἡ ὀρχήστρα ἔπαιζε ἀδιάκοπα μέχρι τὴν ὕστατη στιγμή.

Τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου —καὶ γιατί νὰ τὸ κρύψουμε ἄλλωστε;— ἦταν «Τιτανικός».

Μὲ ἀφορμὴ τὸ ναυάγιο αὐτό, ὁ δεκαεξάχρονος Κώστας Καρυωτάκης ἔγραψε τὸ πρῶτο του ποίημα ποὺ ἄρχιζε μὲ τοὺς στίχους:

Κατεβυθίσθης σύ, Τιτανικέ, ὦ, φεῦ!
ὦ σὺ τῶν πλοίων βασιλεῦ!

Ὅσοι ἔτυχε νὰ δοῦν τὰ εὐρήματα ποὺ ἀνέσυραν στὶς μέρες μᾶς τὰ βαθυσκάφη ἀπὸ τὰ ἔγκατα τοῦ καταποντισμένου γίγαντα, εὐρήματα ποὺ περιφέρονται σὲ διεθνεῖς ἐκθέσεις, ἔγκλειστα σὲ διάφανες προθήκες καὶ φωτισμένα ὑποβλητικά, λένε ὅτι αἰσθάνθηκαν ὡς περιηγητὲς ἐνὸς ἀπώτατου χρόνου οἱ ὅποιοι, σὲ μουσεῖα μελλοντικά, θὰ περιεργάζονται τὰ εὐτελεῖ ἀλλὰ πολύτιμα μαχαιροπίρουνα, χτένες καὶ ματογυῶλια, νομίσματα καὶ σκουλαρίκια ποὺ ἀνασύρθηκαν ἀπὸ τὰ βάθη ἐνὸς ἐρχομένου Κατακλυσμοῦ.

Σκότ (*scothaim*) σήμαινε στὰ ἀρχαῖα ἰρλανδικὰ Σημαδεμένος.

Τὸν ἴδιο χρόνο, ὁ Γερμανὸς συγγραφέας Γκέρχαρτ Χάουπτμαν τελειώνει τὸ βιβλίο του *Ἀτλαντὶς* —μιὰ ἱστορία ναυαγίων— μὲ τὴ φράση: «Ταξιδεύουμε πάντα στὸν ἴδιο Ὀκεανό. Καλὸ ταξίδι, δόκτωρ!»

